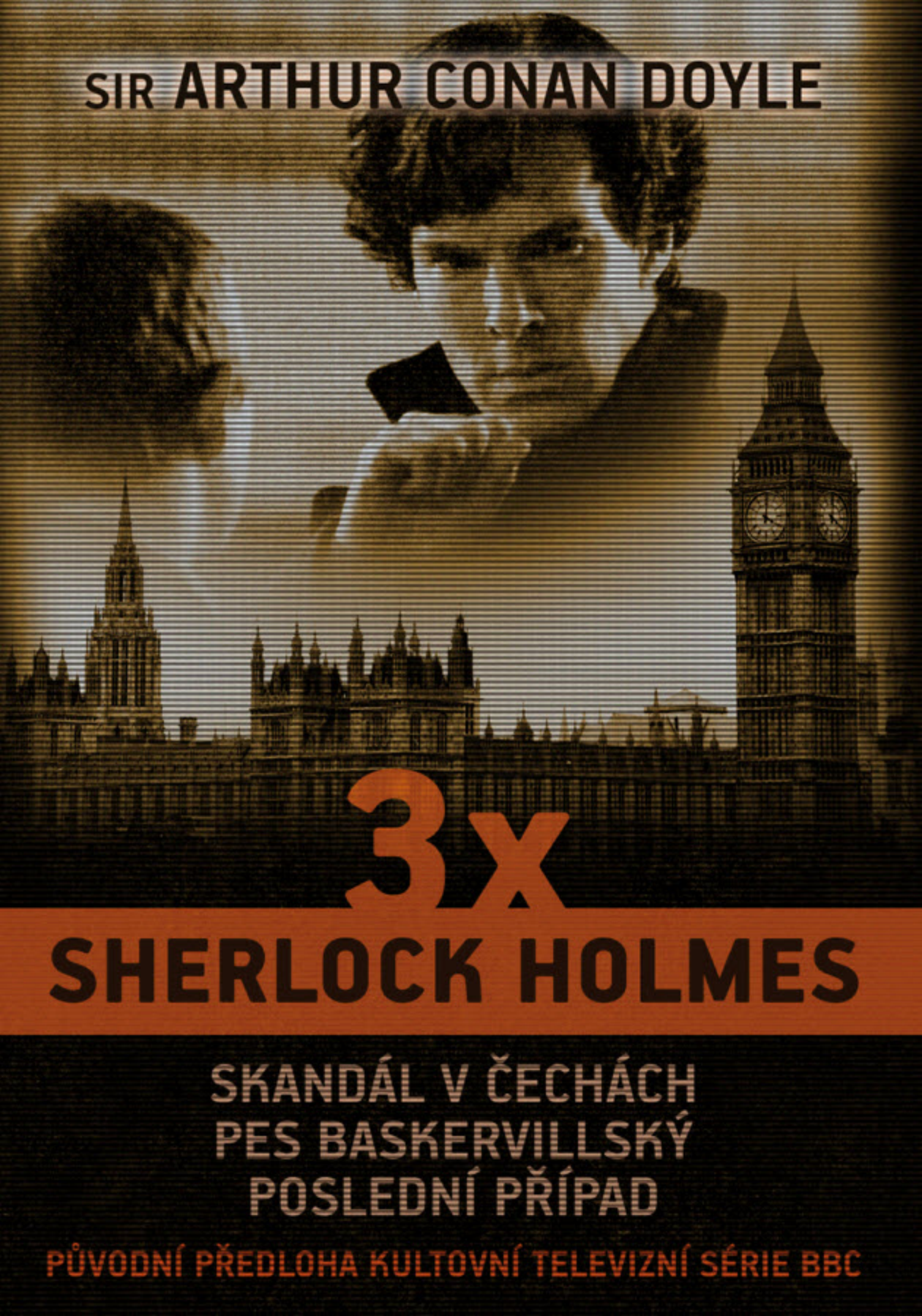

A sepia-toned promotional image for a Sherlock Holmes series. In the foreground, Sherlock Holmes, played by a man with curly hair, is shown in profile, looking down at a small object in his hand. In the background, the London skyline is visible, featuring the Houses of Parliament and the Elizabeth Tower (Big Ben).

SIR ARTHUR CONAN DOYLE

3x

SHERLOCK HOLMES

**SKANDÁL V ČECHÁCH
PES BASKERVILLSKÝ
POSLEDNÍ PŘÍPAD**

PŮVODNÍ PŘEDLOHA KULTOVNÍ TELEVIZNÍ SÉRIE BBC

ARTHUR CONAN DOYLE

3x

SHERLOCK HOLMES

OBSAH

SKANDÁL V ČECHÁCH	7
PES BASKERVILLSKÝ	47
POSLEDNÍ PŘÍPAD	309

SKANDÁL V ČECHÁCH

© NAKLADATELSTVÍ XYZ, s. r. o., 2012
Translation © Zora Wolfová, 1971, 2012
Cover Photo © ISIFA/Splash News/Eagle Eyes

ISBN 978-80-7388-700-1

I.

Lrena Adlerová vždycky zůstane pro Sherlocka Holmesa ženou všech žen. Jen málokdy jsem ho slyšel, že by o ní byl promluvil jinými slovy. Všechny ostatní ženy před ní v jeho očích blednou a ustupují daleko do pozadí. Ne snad, že by k ní cítil něco jako lásku. Jakýkoli cit, zejména láska, se jeho chladnému, přesnému a obdivuhodně vyváženému myšlení přímo příčí. Sherlock Holmes je podle mého soudu nejdokonalejším myslícím a pozorovacím strojem, jaký svět kdy poznal, ale coby milenec by se ukázal v docela falešném světle. O něžnějších citech nikdy nemluví, leda s pohrdáním a úšklebkem. Jako pozorovatel si jich nesmírně cení – mohou se výtečně hodit k odhalování záhadných lidských činů a jejich motivů. Kdyby však tento člověk, zvyklý všechno rozumově rozebírat, vpustil do svého jemného a přesně seřízeného uvažování něco

tak cizorodého, dal by tím pouze průchod rušivým prvkům, které by ještě mohly uvrhnout v pochybnost vše, k čemu svým myšlením dospěl. Písek v jemném přístroji či prasklina v některé ze silných čoček, které sám užívá, by nemohly způsobit větší škodu než prudký cit v povaze, jako je jeho. Jedna žena však pro něj přece jen existovala, jen jedna jediná, a to Irena Adlerová, žena pochybné a sporné pověsti.

V poslední době jsem se s Holmesem vídal málokdy. Mé manželství nás trochu oddálilo. Byl jsem velice šťasten a jako každý, kdo je poprvé pánem vlastní domácnosti, natolik zaujat rodinnými zájmy, že jsem na nic jiného neměl pomyšlení, zatímco Holmes, který celou svou bohémskou duší nenáviděl jakoukoli společnost, přebýval dále v našem starém domě na Baker Street, ponořen do svých starých knih a týden co týden stravován střídavě kokainem a vlastní ctižádostí, žil opojen drogami a pak zase nepřekonatelnou energií své zvědavé povahy. Stále ho ještě hluboce přitahovalo studium zločinu a vynakládal všechnu svou nesmírnou inteligenci a mimořádné pozorovací schopnosti na vypátrání stop a vyjasnění záhad, které již policie považovala za beznadějně a vzdala se jejich řešení. Čas od času jsem se doslechl něco neurčitěho o jeho činnosti – jak ho pozvali do Oděsy, když se vyšetřoval případ Trepofovy vraždy, jak odhalil tajemství neobyčejné tragédie bratrů Atkinsonových v Trincomalee a konečně jak se diskrétně a úspěšně zhostil poslání, jímž ho pověřila holandská královská rodina. Kromě těchto náznaků jeho činnosti, o které

jsem se musel dělit se všemi čtenáři novin, jsem však o svém bývalém příteli a druhovi věděl jen pramálo.

Jednoho večera – bylo to 20. března roku 1888 – jsem se vracel z návštěvy u pacienta (neboť jsem se začal znovu věnovat lékařské praxi) a tu mě cesta zavedla do Baker Street. A když jsem tak krácel kolem těch nezapomenutelných dveří, které pro mne vždy budou spojeny s dobou mých námluv a s temnými událostmi Studie v šarlatové, zmocnila se mne touha promluvit znovu s Holmesem a dovědět se, jak využívá svých geniálních schopností. Jeho pokoje byly jasně osvětleny, a když jsem pohlédl nahoru, spatřil jsem dokonce jeho vysokou štíhlou postavu, jak přešla dvakrát coby temná silueta za žaluzií. Holmes přecházel rychle a dychtivě po pokoji, s hlavou skloněnou na prsa a s rukama sepjatýma za zády, a já, protože jsem znal každé hnutí jeho mysli a každou jeho zvyklost, vyčetl z jeho chování a rozpoložení vše. Sherlock Holmes opět pracuje. Vynořil se ze svých narkotických snů a vrhl se po stopě nějakého nového problému. Zazvonil jsem a byl jsem uveden do pokoje, který jsem kdysi s Holmesem sdílel.

Sherlock Holmes se nikterak nerozplýval nadšením, když mě viděl. Málokdy dával najevo radost, ale myslím, že ho můj příchod potěšil. Neřekl téměř ani slovo, ale laskavě se na mne podíval, pokynul mi, abych se posadil do křesla, přisunul mi krabici s doutníky a ukázal na skříňku s lihovinami a sodou v rohu pokoje. Pak se zastavil před krbem a zahleděl se na mne svým zvláštním hloubavým pohledem.

„Manželství vám svědčí,“ poznamenal. „Řekl bych, Watsone, že jste od doby, co jsem vás neviděl, přibral sedm a půl libry.“

„Sedm,“ odpověděl jsem.

„Vskutku, řekl bych, že o něco víc. Aspoň o maličko víc, Watsone. A jak vidím, vrátil jste se ke své práci. Ani jste mi neprozradil, že se zas chcete dát zapráhnout.“

„Tak jak to tedy víte?“

„Vidím to, a umím si to přece vydedukovat. Jakkap bych jinak poznal, že jste nedávno pořádně zmokl a že máte velice neobratnou a ledabylou služebnou?“

„Milý Holmesi,“ řekl jsem, „tohle už je přespříliš. Kdybyste byl žil před několika staletími, určitě by vás tehdy upálili. Skutečně jsem si ve čtvrtek vyšel na procházku po venkově a vrátil se strašlivě promáčený a zablácený, ale převlékl jsem se, a nechápu proto, z čeho jste to vyvodil. Pokud jde o Marii Janu, je vskutku nenapravitelná a manželka jí už dala výpověď, ale opět nechápu, jak jste to poznal.“

Sherlock Holmes se potichu zasmál a mnul si štíhlé neklidné ruce.

„To je přece naprosto jednoduché,“ řekl. „Stačí se podívat a vidím, že máte na vnitřní straně levé boty, zrovna tam, kde ji ozařuje oheň, poškrábanou kůži do šesti téměř souběžných rýh. Bezpochyby je způsobil někdo, kdo velmi ledabyle přejížděl kartáčem po krajích podrážky, aby z ní očistil bláto. Z toho, jak jistě chápete, mohu vyvozovat dvojí – že jste si vyšel za pěkné sloty ven a že máte doma zvláště odstrašující exemplář ni-

čitelky bot, jaký se mezi londýnským služebnictvem hned tak nenajde. Pokud jde o vaši praxi, musel bych skutečně být velmi hloupý, abych nepoznal na gentlemanovi, který ke mně přijde prosycen vůní jodoformu, na pravém ukazováčku má černou skvrnu po dusičnanu stříbrném a po jedné straně cylindru vypouklinu svědčící o tom, jak si tu schovává stetoskop, že patří k činným představitelům lékařského povolání.“

Musel jsem se zasmát, jak snadno dokáže vysvětlit postup svého uvažování. „Když poslouchám vaše argumenty,“ poznamenal jsem, „připadá mi všechno až směšně jednoduché a jsem přesvědčen, že bych na to snadno přišel sám, ale kdykoliv začnete znovu cokoli vyvozovat, jsem dočista ztracen, dokud mi svůj postup neobjasníte. A přece věřím, že nemám o nic horší zrak než vy.“

„Jistěže,“ odvětil, zapálil si cigaretu a usedl do svého křesla. „Vidíte dobře, ale nemáte onu všímavost. A v tom tkví veliký rozdíl. Tak například jste viděl často schody, které vedou do haly k tomuto pokoji.“

„Velmi často.“

„Jak často?“

„Asi stokrát.“

„A kolik jich tedy je?“

„Kolik? Nemám tušení.“

„Přesně tak! Nevšiml jste si. A přece jste je viděl. O tom právě mluvím. Já ovšem vím, že těch schodů je sedmnáct, protože jsem je nejen viděl, ale také si jich všiml. Mimochodem,

zajímáte se přece o podobné problémy, a byl jste dokonce tak laskav, že jste několik mých menších zkušeností zaznamenal, takže si možná se zájmem přečtete tento dopis.“ Hodil mi arch silného narůžovělého dopisního papíru, který měl rozložen na stole. „Přišel poslední poštou,“ řekl. „Přečtete jej nahlas.“

Dopis nebyl datován ani podepsán a neměl žádnou zpáteční adresu.

„Dnes večer ve tři čtvrtě na osm,“ stálo v něm, „vás navštíví pán, který se s vámi chce poradit o jisté, pro něho velmi důležité záležitosti. Svými nedávnými službami jednomu z královských dvorů Evropy jste se osvědčil jako člověk, jemuž lze s plnou důvěrou svěřit i záležitosti téměř nedocenitelného významu. Tato zpráva o vás obdržena ze všech požadovaných míst. Buďte v uvedené hodinu ve svém pokoji a nemějte svému návštěvníkovi za zlé, přijde-li v masce.“

„To je skutečně záhada,“ poznamenal jsem. „Co myslíte, že to má znamenat?“

„Nemám ještě žádné informace. A není větší chyba než vytvářet si teorie, dokud neznáme fakta. Člověk pak začne nevědomky údaje upravovat tak, aby vyhovovaly jeho teorii, místo aby si vytvořil teorii, která by odpovídala faktům. Ale mně teď jde o ten dopis. Co jste z něho vyvodil?“

Pozorně jsem si prohlédl písmo i papír, na němž byl dopis psán.

„Psal jej zřejmě zámožný člověk,“ poznamenal jsem ve snaze napodobit postupy svého přítele. „Baliček takového papíru nedostanete levněji než za půlkorunu. Je až nezvykle silný a tuhý.“

„Nezvykle – tím jste to opravdu vystihl,“ přisvědčil Holmes. „Není to totiž vůbec anglický papír. Přidržte si jej proti světlu.“

Učinil jsem tak a povšiml si, že do struktury papíru je jakoby vetkáno velké E spolu s malým g a p , a velké G spolu s malým t .

„Co z toho usuzujete?“ optal se mne Holmes.

„Zřejmě jde o jméno výrobce, či spíše o jeho monogram.“

„Naprosto ne. Velké G spolu s malým t znamená Gesellschaft, což je německy společnost. Je to obvyklá značka, jako třeba spol. P znamená samozřejmě papír. Podívejme se do našeho Kontinentálního věstníku.“ Sundal z police těžký hnědý svazek. „Eglow, Eglonitz – tady je to – Egria – Cheb. Německé město v Čechách, nedaleko Karlových Varů. Známe tím, že zde zemřel Valdštejn, a dále četnými sklárnami a papírnami. Ha, ha, příteli, a copak z toho vyplývá?“ Oči mu zářily a z cigarety stoupal mohutný vítězoslavný oblak modrého kouře.

„Že byl papír vyroben v Čechách,“ řekl jsem.

„Jistěže. A že dopis psal Němec. Povšimněte si podivně stavené věty: Tato zpráva o vás obdržena ze všech požadovaných míst. Něco takového by Francouz nebo Rus nikdy nenapsal. Jen Němec dokáže tak bezohledně nakládat se slovesy. Zbývá proto už jenom zjistit, co asi od nás chce ten Němec, který píše na českém papíru, a než by ukázal obličej, raději nosí masku. Ale nemýlím-li se, právě přijíždí a jistě rozptýlí naše pochybnosti.“

Ještě nedomluvil, a již se ozval ostrý klapot koňských podkov, o obrubu chodníku zaskřípěla kola a vzápětí někdo prudce zatahal za zvonec. Holmes si hvízdal.

„Podle zvuku to vypadá na dvojspřeží,“ řekl. „Ano,“ pokračoval, když pohlédl z okna. „Elegantní malý kočár a pár nejkrásnějších koní, jaké jste kdy viděl. Jeden má cenu sto padesáti guinejí. I kdyby to neměl být zvlášť zajímavý případ, jsou v něm peníze, Watsoně.“

„Snad bych měl raději jít, Holmesi.“

„Ani nápad, doktore. Jenom zůstaňte. Jsem bez svého Boswella dočista ztracen. A tohle vypadá slibně. Byla by škoda nechat si něco takového ujít.“

„Ale co váš klient –“

„S tím si hlavu nelamte. Možná že budu potřebovat vaši pomoc a on také. Ale už přichází. Sedněte si taky do křesla, doktore, a co nejpozorněji nás poslouchajte.“

Pomalé těžké kroky, které bylo ještě před chvílí slyšet na schodech a v předsíni, se teď zastavily těsně za dveřmi. A vzápětí se ozvalo hlasité panovačné zaklepání.

„Dále,“ zvolal Holmes.

Vstoupil muž, který měřil jistě přinejmenším šest stop a šest palců a hrud', paže i nohy měl jako Herkules. Oblečen byl bohatě, avšak s takovou nákladností, že by se v Anglii pokládala téměř za nevkus. Rukávy a přednice dvojřadového kabátce měl zdobené těžkými pásy astrachánu a přes ramena přehozenou temně modrou pláštěnku, lemovanou ohnivě

rudým hedvábím a zapnutou u krku broží z jediného oslnivě zářícího berylu. Dojem barbarského přepychu, který vyzařoval z celého jeho vzezření, završovaly vysoké boty sahající mu až do půli stehen a nahoře lemované hustou hnědou kožešinou. V ruce měl klobouk s širokou krempou a horní část obličeje až po lícní kosti byla zakryta černou maskou, kterou si zřejmě právě nasadil, protože ještě když vstupoval, měl ruku zdviženou k obličeji. Soudě z dolní části obličeje to byl zřejmě muž silné povahy, s tlustým převalským rtem a dlouhou rovnou bradou, která naznačovala rozhodnost hraničící až s umíněností.

„Dostal jste můj dopis?“ zeptal se hlubokým drsným hlasem, z něhož byl zřetelně patrný německý přízvuk. „Psal jsem vám, že přijdu.“ Díval se na nás, z jednoho na druhého, jako by nevěděl, koho oslovit.

„Posadte se, prosím,“ řekl Holmes. „To je můj přítel a spolupracovník doktor Watson, který mi občas laskavě s mými případy pomůže. S kým mám tu čest mluvit?“

„Jsem český šlechtic a můžete mne oslovovat hrabě von Kramm. Předpokládám, že tento gentleman a váš přítel je natolik čestný a diskrétní, abych mu mohl svěřit i mimořádně důležitou záležitost. Jinak bych s vámi mluvil raději o samotě.“

Vstal jsem a chtěl jsem odejít, ale Holmes mě uchopil za zápěstí a posadil zpátky do křesla. „Buď budete jednat s námi oběma, anebo s žádným,“ řekl. „Před tímto gentlemanem můžete říci vše, co byste hodlal svěřit mně.“

Hrabě pokrčil mohutnými rameny. „Nezbývá mi tedy než začít tím,“ řekl, „že vás oba požádám, abyste to, co vám povím, podrželi dva roky v naprosté tajnosti, neboť teprve po uplynutí této doby ztratí celá záležitost na významu. Zatím je však ještě natolik závažná, až lze bez přehánění říci, že by mohla ovlivnit celé evropské dějiny.“

„Slibuji,“ řekl Holmes.

„Já rovněž,“ dodal jsem.

„Omluvíte mne, doufám, že přicházím v masce,“ pokračoval náš podivný návštěvník. „Posílá mne za vámi osoba na nejvyšší vznešeného rodu, která si nepřeje, aby byl její posel poznán, a musím se vám hned zpočátku přiznat, že titul, jímž jsem se vám představil, mi tak docela nenáleží.“

„Toho jsem si byl vědom,“ řekl Holmes suše.

„Jde o velice delikátní záležitost a je třeba všemi prostředky zabránit aféře, z níž by se mohl rozrůst skandál a vážně ohrozit jednu z evropských královských rodin. Abych mluvil přímo, věc se dotýká vznešeného domu Ormsteinů, dědičných králů české země.“

„I toho jsem si byl vědom,“ zamumlal Holmes, usadil se ve své pohovce a zavřel oči.

Náš návštěvník pohlédl se zřejmým překvapením na muže, který se tu tak malátně a lenivě rozvaloval, a přitom mu zřejmě byl vyličen jako nejpronikavější myslitel a nejenergičtější detektiv Evropy. Holmes otevřel pomalu oči a netrpělivě se zadíval na svého obrovského klienta.

„Kdyby nám Vaše Veličenstvo laskavě vysvětlilo celý případ, mohl bych mu spíše poradit,“ poznamenal.

Host vyskočil z křesla a v neovladatelném rozčilení začal přecházet po pokoji. A pak, jako by již nevěděl, co dál, strhl si masku z obličeje a mrštil jí o zem. „Uhodl jste,“ zvolal. „Jsem král. Proč bych to vlastně měl tajit?“

„Vskutku, proč?“ zamumlal Holmes. „Vaše Veličenstvo neproneslo ještě ani slovo a již jsem věděl, že mám před sebou Wilhelma Gottsreicha Sigismonda z Ormsteinů, velkovévodu z Cassel-Falsteinu a dědičného krále české země.“

„Zajisté ovšem chápete,“ řekl náš podivný návštěvník, znovu se posadil a přešel si rukou po vysokém bílém čele, „zajisté chápete, že nejsem naprosto zvyklý projednávat něco takového osobně. Jde však o záležitost natolik choulostivou, že svěřit ji komukoli jinému by znamenalo vydat se úplně do jeho moci. Přijel jsem proto z Prahy inkognito, abych se s vámi poradil.“

„Tak se, prosím, radte,“ řekl Holmes a znovu zavřel oči.

„Stručně řečeno, jde o toto: když jsem pobýval asi před pěti lety delší dobu ve Varšavě, seznámil jsem se se známou dobrodružkou Irenou Adlerovou. To jméno jistě znáte.“

„Podívejte se laskavě do naší kartotéky, doktore,“ zamumlal Holmes, aniž otevřel oči. Po řadu let si systematicky shromažďoval všechny údaje o nejruznějších lidech a věcech, takže by se stěží našel předmět či osoba, o níž by obratem ruky nedokázal poskytnout informaci. V tomto případě jsem našel životopis dotyčné dámy vtěsnaný mezi zápisky o jistém židov-